

HUIS WYLERBERG Nieuw initiatief om cultuur terug te brengen in Beeks rijksmonument

Alice Schuster en Else Kraus, bewoners van Huis Wylerberg, met zanger Arthur Hirschberg bij het eerste concert in de villa, 1950.

‘Muziekzaal moet weer bruisen’

Huis Wylerberg in Beek, en met name de muziekzaal, kent een rijke culturele historie. Diverse liefhebbers willen dat er weer klassiek klinkt vanaf de heuvelrug.

door **Geert Willems**

In de zomer van 1960 waren de ogen van de klassieke muziekwereld gericht op Huis Wylerberg in Beek. Pianiste Else C. Kraus voerde in de fameuze muziekzaal het complete werk van Arnold Schönberg uit. Een ware tour de force die maanden in beslag nam. Kraus genoot in die tijd wereldfaam als vertolkster van de werken van componist Arnold

Schönberg, de grondlegger van de twaalftoonsmuziek. De sessies van de Wylerberg verschenen een jaar later zelfs op langspeelplaat. De pianiste woonde in Huis Wylerberg aan de Rijksstraatweg, samen met haar levenspartner Alice Schuster. Tussen 1950 en 1966 hielden Alice en Else een reeks muziekuitsvoeringen in de villa bij de grens van Nederland en Duitsland. Aanvankelijk was het doel ook om de verstoorde verhoudingen tussen de inwoners van beide landen te herstellen. Veel liefhebbers van klassieke muziek en beeldende kunst zouden die gloriejaren graag doen herleven. Sinds 1966, toen beide dames de villa vanwege hun gezondheid moesten verkopen en verhuisden naar het mildere Italiaanse klimaat aan het Lago Maggiore, zijn landhuis en omliggend terrein eigen-

dom van de Nederlandse staat. Staatsbosbeheer is er officieel verantwoordelijk voor, maar heeft het onderhoud altijd in andere handen gelegd. Zo was er lange tijd een internaat voor moeilijke opvoedbare kinderen gevestigd. De laatste decennia zorgt vogelstichting Sovon voor onderverhuur. Nu die stichting zelf een nieuw onderkomen heeft betrokken op de Natuurplaza op het Nijmeegse universiteitsterrein, zien diverse cultuurliefhebbers een uitgelezen mogelijkheid om de benedenverdieping weer deels een kunstbestemming te geven. Eén van hen is Nel Win-

kelman uit Wyler die de internationale vereniging OBAK heeft ingeschakeld. Die kan mogelijk voor financiën zorgen. „Om bijvoorbeeld een vleugel te kopen”, oppert Winkelman. Onlangs was er een Duitse delegatie te gast in de muziekzaal. Winkelman: „Ze waren enthousiast. Nu willen we een werkgroep oprichten die een nieuwe bestemming kan onderzoeken. De mensen van de Sovon zijn tot nu toe niet zo toeschietelijk geweest.” OBAK is de afkorting voor Otto Bartning's Arbeitsgemeinschaft Kirchenbau. Bartning is de archi-

Duitse delegatie te gast in de muziekzaal van Huis Wylerberg.

tect van Huis Wylerberg, dat hij in de eerste helft van de jaren twintig ontwierp en liet bouwen in opdracht van Marie Schuster-Hiby. Zij was een telg van een rijk geslacht van industriëlen en was enkele jaren daarvoor gedwongen geweest haar landgoed te verlaten. Dat lag in Elzas-Lotharingen en na de Eerste Wereldoorlog werd dat tot Frans grondgebied verklaard. Ter compensatie mocht zij het landgoed in Beek aanleggen. Dat wordt nu allereerst beschouwd als schoolvoorbeeld van expressio-

nisme. Bartning kon er zijn denkbeelden ongcensureerd en vrijwel zonder compromis in kwijt. Ook in de jaren voor de Tweede Wereldoorlog was de villa al een ontmoetingsplek voor Duitse kunstenaars en andere intellectuelen. Marie werd echter voor de tweede keer slachtoffer van een wereldoorlog. Haar landgoed kwam in 1945 op Nederlands grondgebied te liggen. Tijdens haar afwezigheid was al sinds 1988 de cultuur terug te brengen in Huis Wylerberg”, aldus Gijsbers.

huis trekken en stierf daar in 1949. Berooid. Haar dochter Alice keerde daarna terug naar huis met Else Kraus en herstelde het landgoed. Vanwege de bijzondere geschiedenis en de unieke architectuur heeft monumentenbeschermers Ton Gijsbers er al eens voor gepleit de villa op de Werelderfgoedlijst van de Unesco te plaatsen. Voorlopig steunt hij het initiatief van Nel Winkelman. „Eigenlijk probeer ik al sinds 1988 de cultuur terug te brengen in Huis Wylerberg”, aldus Gijsbers.

foto **Henk Baron**